

Het Bouwbesluit 2012

Veilig onderhoud op en aan gebouwen

Een groot aantal voorschriften over het (ver)bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken is samengevoegd in het Bouwbesluit 2012. Dit besluit is in de plaats gekomen van het Bouwbesluit 2003 en de daarbij behorende ministeriële regeling, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordeningen. Het Bouwbesluit 2012, dat sinds 1 april 2012 geldt, bevat ook enkele nieuwe voorschriften. Vanaf 1 juli 2012 bevat het Bouwbesluit 2012 voorschriften over het veilig kunnen verrichten van onderhoud aan nieuw te bouwen gebouwen.

Voorschriften voor veilig onderhoud

Bouwbesluit 2012

De voorschriften voor veilig onderhoud zijn opgenomen in afdeling 6.12 van het Bouwbesluit 2012 en luiden als volgt:

AFDELING 6.12 VEILIG ONDERHOUD GEBOUWEN, NIEUWBOUW

Artikel 6.52 Aansturingsartikel

1. Een te bouwen gebouw is zodanig dat onderhoud aan het gebouw veilig kan worden uitgevoerd.
2. Aan de in het eerste lid gestelde eis wordt voldaan door toepassing van de voorschriften in deze afdeling en de krachtens die bepalingen gegeven voorschriften.

Artikel 6.53 Veiligheidsvoorzieningen voor onderhoud

1. Indien onderhoud niet veilig kan worden uitgevoerd zonder gebouwgebonden veiligheidsvoorzieningen, heeft een te bouwen gebouw daarvoor voldoende gebouwgebonden veiligheidsvoorzieningen.
2. Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden gegeven over het in het eerste lid bepaalde.

De voorschriften gelden ook voor de nieuwbouw van vergunning-vrije gebouwen en zijn niet van toepassing op bouwwerken geen gebouw zijnde, bestaande bouw en verbouw.

Nieuwe gebouwen dienen zodanig te worden ontworpen dat ze veilig kunnen worden onderhouden. Onderhoud is bijvoorbeeld schilderwerk en het reinigen en repareren van daken, goten, schoorstenen, gevels en ramen. Ook het reinigen, repareren en herstel van technische storingen van installaties voor klimaat-beheersing, liften en telecommunicatie horen tot het onderhoud. Door gebouwgebonden voorzieningen in het ontwerp op te nemen kan de veiligheid tijdens de gebruiksfase van het gebouw worden geborgd. Het zorgt voor optimale veiligheid naar de laatste stand der techniek. Daarnaast is het kostenefficiënter omdat er geen maatregelen achteraf getroffen hoeven worden, zoals kostenverhogende arbo-maatregelen.

Indien gebouwgebonden voorzieningen nodig zijn voor het veilig kunnen plegen van onderhoud aan een gebouw, moeten deze voorzieningen daadwerkelijk worden getroffen. Dit volgt uit Artikel 6.53 van het Bouwbesluit 2012. Wanneer een gebouw zo is ontworpen dat het gevaar niet wordt voorkomen of weggenomen (bronmaatregelen), moeten gebouwgebonden veiligheidsvoorzieningen worden getroffen. Dit zijn voorzieningen die geïntegreerd zijn in het gebouw of waarvoor het gebouw permanent ruimte of de juiste voorwaarden biedt. Hierbij gaat het om balustrades en bevestigingspunten voor veiligheidsvoorzieningen. Rolsteigers, hoogwerkers, hefsteigers (of hefplateaus) en steigers zijn geen gebouwgebonden veiligheidsvoorzieningen, maar het gebouw (of de omgeving van het gebouw) kan wel de juiste voorwaarden hiervoor bieden, zoals de aanwezigheid van bruikbare opstelplaatsen en bevestigingspunten. Voorzieningen die het gevaar permanent afschermen (bijv. balustrades) of het gevaar beperken (bijv. glaswasinstallaties) hebben de voorkeur boven persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). PBM zijn bijvoorbeeld bevestigingspunten voor lijnen of harnasgordels. In alle gevallen is veilige bereikbaarheid van de veilige werkplekken in het ontwerp van belang.

Regeling Bouwbesluit 2012

In de Regeling Bouwbesluit 2012 is afdeling 6.12 uit het Bouwbesluit 2012 verder uitgewerkt. In paragraaf 1.6, artikel 1.13 staat dat de veiligheidsvoorzieningen, indien ze noodzakelijk zijn, aan de hand van de 'Checklist Veilig onderhoud op en aan gebouwen 2012' moeten worden beoordeeld

Checklist Veilig onderhoud op en aan gebouwen

Aan de hand van de checklist Veilig onderhoud op en aan gebouwen wordt vastgesteld welke gebouwgebonden veiligheidsvoorziening noodzakelijk zijn. De veiligheidsvoorzieningen¹ in de checklist hebben nadrukkelijk een rangorde: de bovenste in de lijst hebben de voorkeur. Bouwdelen die in de checklist zijn opgenomen zijn: atrium, glazen liftschacht, trappenhuis, buitenkant gevel, glazen dak, hellend dak en een plat dak.

Zo staan voorzieningen die het gevaar permanent afschermen met name bovenaan in de lijst en persoonlijke beschermingsmiddelen onderaan. De ontwerper moet eerst de mogelijkheden voor de bovenste voorzieningen in de lijst onderzoeken voordat besloten wordt tot veiligheidsvoorzieningen van een lager niveau. De uiteindelijk gekozen veiligheidsvoorziening moet worden toegelicht.

Het is toegestaan om een alternatieve veiligheidsvoorziening toe te passen, mits deze eenzelfde veiligheid oplevert als de in de Checklist benoemde voorzieningen. De desbetreffende alternatieve oplossing moet eveneens op het formulier worden toegelicht.

De ingevulde checklist moet ten slotte samenhangen met de tekeningen van gevels, plattegronden en doorsneden. Dit wil zeggen: hetgeen is ingevuld in de checklist moet zijn verwerkt in het ontwerp van het gebouw.

De checklist behoort tot de indieningsvereisten die bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen moet worden aangeleverd. Dit dwingt ontwerpers van gebouwen om al bij het ontwerp na te denken over veilig onderhoud en de benodigde voorzieningen hiertoe op te nemen. Het ontbreken, onvolledig of niet correct ingevuld zijn van de checklist kan een reden zijn voor de gemeente om aanvullende gegevens op te vragen, de aanvraag niet verder te behandelen of de vergunning te weigeren.

¹ In de checklist wordt de term 'werkmethoden' gebruikt.

De checklist is te vinden op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving/documenten-en-publicaties/formulieren/2012/03/19/formulier-toetsingskader-veilig-onderhoud.html of op www.veiligopdehoogte.nl. Deze laatste site bevat tevens aanvullende informatie over veilig werken op hoogte bij nieuwbouw en verbouw.

Meer informatie?

De inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 is ondersteund door een goede uitleg van het besluit. De voorlichtingsmiddelen die hierbij zijn ingezet zijn divers.

- Eind 2011 zijn gratis opleidingen voor het bevoegde gezag gegeven. Bij deze trainingen is gebruik gemaakt van het Praktijkboek Bouwbesluit 2012. Een pdf-versie hiervan kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving.

- Deze brochure is het nieuwe informatieblad over het Bouwbesluit 2012 en Veilig onderhoud op en aan gebouwen (d.d. april 2013). Er zijn diverse informatiebladen over verschillende onderwerpen uit het Bouwbesluit 2012. Deze staan op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving.
- Op www.rijksoverheid.nl/bouwregelgeving staat de integrale tekst van het Bouwbesluit 2012 zoals dit luidt op 1 maart 2013. Deze tekst is samengesteld uit de Staatsbladen 2011, 416; 2011, 676; 2012, 441 en 2013, 75. Ook staat hier een doorlopende tekst van de bijbehorende regelingen en toelichtingen.
- Op dezelfde site staat een transponeringstabel waarin is terug te vinden waar artikelen uit het Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit, de Model Bouwverordening (MBV) en andere relevante regelgeving zijn terecht gekomen in het Bouwbesluit 2012.
- De Helpdesk bouwregelgeving en brandveilig gebruik en de Adviescommissie praktijktoepassing brandveiligheid beantwoorden vragen over het Bouwbesluit 2012, de laatste alleen wanneer het brandveiligheid betreft.
- Via het meldpunt Bouwbesluit 2012 kan men melding doen van een inconsistentie of onduidelijkheid in het Bouwbesluit 2012, de bijbehorende ministeriële regeling en de indieningvereisten die gelden bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor bouwen.

Meer informatie over het Bouwbesluit 2012 is te vinden op de website van de rijksoverheid www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bouwregelgeving.

In de digitale Nieuwsbrief Bouwen met Kwaliteit wordt ruim aandacht aan het Bouwbesluit 2012 besteed. Op bovengenoemde website kunt u zich op deze nieuwsbrief abonneren.